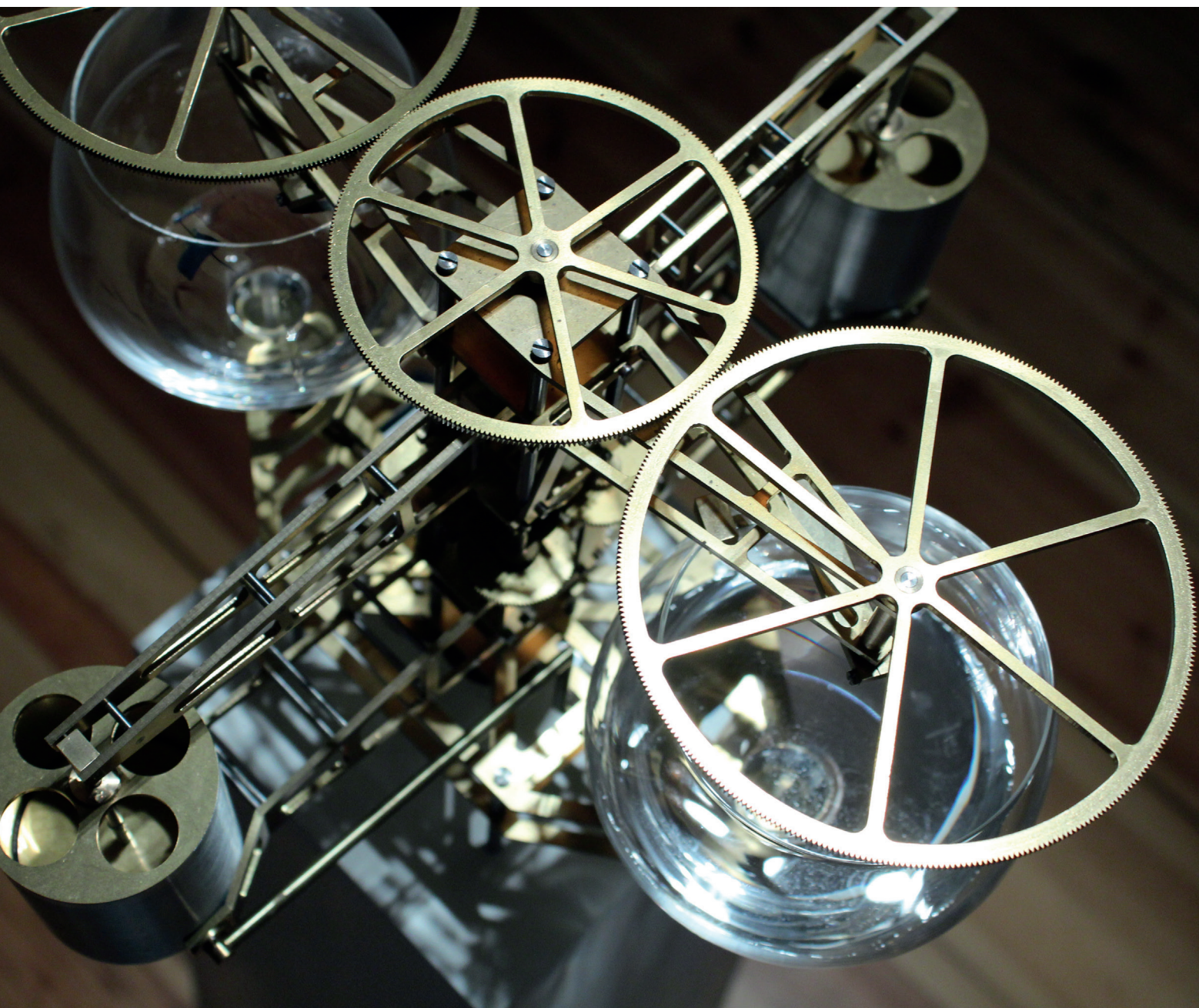

Musikk i tall 2013

Håkon Kavli, Øystein Lorvik Nilsen og Jon Martin Sjøvold

HÅKON KAVLI, ØYSTEIN LORVIK NILSEN OG JON MARTIN SJØVOLD

Musikk i tall 2013

KULTURRÅDET
Arts Council
Norway

Copyright © 2015 by
Norsk kulturråd / Arts Council Norway
All Rights Reserved
Utgitt av Kulturrådet i kommisjon hos Fagbokforlaget

ISBN: 978-82-7081-172-4

Grafisk produksjon: John Grieg AS, Bergen
Sats: Laboremus Oslo AS
Omslagsdesign ved forlaget

Forsidebilde: Kristoffer Myskja, detalj fra *Interference Machine*, 2011 © Kristoffer Myskja / BONO 2015
Foto: © Kristoffer Myskja

Spørsmål om denne boken kan rettes til:
Fagbokforlaget
Kanalveien 51
5068 Bergen
Tlf.: 55 38 88 00 Faks: 55 38 88 01
E-post: fagbokforlaget@fagbokforlaget.no
www.fagbokforlaget.no

Materialet er vernet etter åndsverkloven. Uten uttrykkelig samtykke er eksemplarframstilling bare tillatt når det er hjemlet i lov eller avtale med Kopinor.

For mer informasjon om Kulturrådet og Kulturrådets utgivelser:
www.kulturradet.no

Har du spørsmål om Norsk kulturråds arbeid med bransjestatistikk for musikkområdet, kontakt:
Seniorrådgiver Sjur H. Færøvig
Tlf: +47 21 04 58 27 | Mob: +47 481 58 961

Kulturrådet
Postboks 8052 Dep
0031 Oslo
Tlf.: +47 21 04 58 00
E-post: post@kulturrad.no

Kulturrådets utgivelser omfatter forsknings- og utredningsarbeider med relevans for Kulturrådet, for norsk kulturliv og for forskere på kulturfeltet.
De vurderinger og konklusjoner som kommer til uttrykk i utgivelsene står for den enkelte forfatters regning og avspeiler ikke nødvendigvis Kulturrådets oppfatninger.

Redaktør: Marianne Berger Marjanovic

Forord

Musikk i tall 2013 speiler en musikkbransje i utvikling. Rambølls analyse viser at den samlede omsetning for de tre hovedkategoriene – opphavsrettsinntekter, salgsinntekter og fremføringsinntekter – har hatt en økning på 18 prosent fra 2012-målingen.

Perspektivet i denne bransjestatistikken for musikk, er kunstens bevegelser gjennom produksjon og formidling og de økonomiske transaksjonene som følger av dette. For 2013 vil det foreligge en tilsvarende bransjestatistikk på litteraturområdet. Erfaringene fra arbeidet med *Musikk i tall 2012* har i høy grad kunnet overføres og tilpasses litteraturområdet. Tallmaterialet for begge kunstområdene gir grunnlag for å se noen overordnede trekk ved bransjene og gi kunnskap om nyere utviklingstrekk. Hvordan det digitale markedet vokser frem, og hvordan eksporten fordeler seg, er eksempler på dette. Målet er å etablere årlige bransjestatistikker for å kunne følge kunstbransjenes utvikling i Norge over tid.

Tallene som fremkommer, danner et sammenligningsgrunnlag med tilsvarende tall fra Sverige og Danmark og de internasjonale kunstbransjene generelt. Statistikkprosjektet bidrar dermed til å skape et bedre kunnskapsgrunnlag, og retter oppmerksomheten mot kunstområdene musikk og litteratur som helt sentrale kulturnæringer. Sentrale bransjeaktører/organisasjoner har vært involvert i utformingen av prosjektet gjennom deltakelse

i egne bransjereferansegrupper. Kulturrådet har i samråd med Rambøll også oppnevnt en felles referansegruppe med forskere og fagpersoner med tilknytning til tilsvarende statistikkprosjekter i Sverige og Danmark. Referansegruppene har vært å bidra med å kvalitetssikre tallmaterialet, og vurdere hvilke analysemuligheter som ligger i tallmaterialet. Sentrale spørsmål som har vært drøftet i referansegruppene er hvilke statistikkvariabler som best kan beskrive situasjonen og utviklingen på kunstområdene, hvordan data skal innhentes og hvilke metoder som er best egnet til å utvikle en god og langsiktig måling av musikkbransjens utvikling. Den gode oppslutningen om arbeidet med bransjestatistikken blant bransjeaktørene har vært helt avgjørende for resultatet som nå foreligger.

I tilknytning til bransjestatistikken publiseres også et eget metodenotat som redegjør mer utførlig for de metodiske vurderingene som ligger til grunn for Rambølls innsamlings- og analysearbeid.

Musikk i tall 2013 er resultat av et samarbeid mellom Kulturdepartementet og Kulturrådet. Begge virksomhetene har bidratt finansielt til gjennomføringen av prosjektet, mens Kulturrådets FoU-seksjon har hatt ansvar for bestilling og faglig oppfølging av statistikkene.

Ellen K. Aslaksen
forskningsleder

Innhold

3	FORORD
7	KAPITTEL 1 SAMMENDRAG
9	KAPITTEL 2 INNLEDNING OG BAKGRUNN
11	KAPITTEL 3 OMSETNING AV INNSPILT MUSIKK
15	KAPITTEL 4 VEDERLAG OG OPPHAVSRETTLIGE INNTEKTER
20	KAPITTEL 5 KONSERTINNTEKTER
22	KAPITTEL 6 SAMMENLIGNING MED ANDRE SKANDINAVISKE LAND
25	KAPITTEL 7 NORSKANDELER
27	KAPITTEL 8 ENGLISH SUMMARY
29	LITTERATUR

FIGURER

- 7 Figur 1.1. Oversikt over musikkbransjens omsetning 2012–2013, millioner kroner (MNOK).
- 7 Figur 1.2. Prosentfordeling av total omsetning i de ulike markedene 2012–2013.
- 8 Figur 1.3. Prosentfordeling av total omsetning i Norge og i utlandet 2012–2013.
- 8 Figur 1.4. Omsetning i Norge, Danmark og Sverige 2013. Beløp i MNOK.
- 11 Figur 3.1. Total omsetning av innspilt musikk 2012–2013.
- 11 Figur 3.2. Prosentfordeling av inntekter fra fysisk salg, strømming og nedlasting i Norge 2012–2013.
- 11 Figur 3.3. Prosentfordeling total omsetning innspilt musikk i Norge og i utlandet 2012–2013.
- 14 Figur 3.4. Prosentfordeling av eksportinntekter gjennom *digitale kanaler* fordelt etter eksportmarkeder, 2012–2013.
- 15 Figur 4.1. Samlede vederlag og opphavsrettslige inntekter 2012–2013.
- 15 Figur 4.2. Prosentfordeling vederlag og opphavsrettslige inntekter i Norge og i utlandet. 2012–2013.
- 15 Figur 4.3. Prosentfordeling totale vederlag og opphavsrettslige inntekter 2013, inklusive eksportinntekter.
- 18 Figur 4.4. Prosentandeler av vederlagsinntekter fra utlandet til norske *musikere, artister og plateselskap* 2013, de fem største eksportlandene.
- 18 Figur 4.5. Prosentandeler av vederlagsinntekter fra utlandet til norske *komponister, tekstforfattere og musikkforlag* 2013, de fem største eksportlandene.
- 20 Figur 5.1. Totale konsertinntekter i Norge og utlandet til norske aktører 2012–2013, MNOK.
- 21 Figur 5.2. Konsertvirksomhet etter mest attraktive land/regioner 2013.
- 22 Figur 6.1. Samlet omsetning innland og utland 2013, MNOK.
- 23 Figur 6.2. Total omsetning per innbygger 2013, NOK.
- 23 Figur 6.3. Omsetning for delemener Norge og Sverige 2013, MNOK.
- 24 Figur 6.4. Omsetning per innbygger for delemener Norge og Sverige, NOK.
- 25 Figur 7.1. Norskandel for salg av innspilt musikk 2013 (andel av omsetningen for innspillinger utgitt av *norsk plateselskap*).
- 26 Figur 7.2. Norskandel for strømming av musikk 2013 (andelen av musikk med norsk opphavsperson).
- 26 Figur 7.3. Norskandel for radioavspilling, prosentandel spilletid 2013 for låter utgitt av *norskregistrerte plateselskap*.
- 26 Figur 7.4. Andelen fremførte verk som er laget av *norske komponister og tekstforfattere*. Ved konserter arrangert i Norge i 2013.
- 27 Figure 8.1. Overview of the music industry's total revenues 2012–2013, MNOK.
- 27 Figure 8.2. Overview of the music industry's total revenues differentiated by market, 2012–2013.
- 28 Figure 8.3. Percentage distribution of total turnover, domestic and export markets, 2012–2013.
- 28 Figure 8.4. Comparison of total revenues of the music industry in Scandinavian countries 2013, MNOK.

TABELLER

- 12 Tabell 3.1. Omsetning av innspilt musikk i Norge 2012–2013.
- 14 Tabell 3.2. Inntekter fra innspilt musikk utlandet 2012–2013.
- 16 Tabell 4.1. Vederlag og opphavsrettslige inntekter i Norge. 2012–2013.
- 18 Tabell 4.2. Vederlag og opphavsrettslige inntekter fra utlandet. 2012–2013.
- 20 Tabell 5.1. Konsertinntekter i Norge 2012–2013.
- 21 Tabell 5.2. Konsertinntekter i utlandet 2012–2013.
- 24 Tabell 6.1. Vekst omsetning av musikk 2012–2013, prosent.

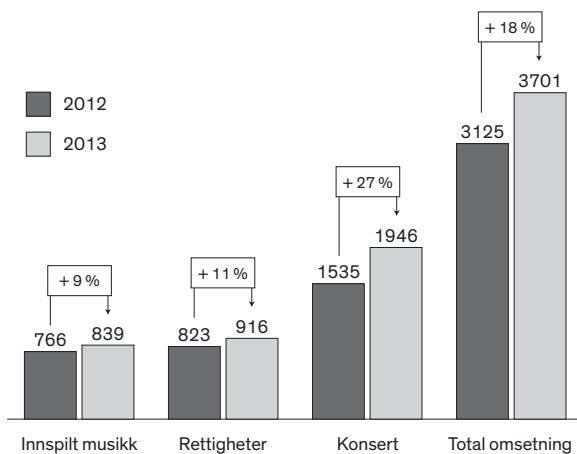
Sammendrag

Rambølls oppdrag har vært å beregne den samlede omsetningen i norsk musikkbransje i 2013, og vise utviklingen fra 2012. Med norsk musikkbransje menes de sentrale aktørene som enten skaper, utøver, produserer eller distribuerer musikk i Norge, og som selger og tjener penger på sin virksomhet.

Beregning av den samlede omsetningen er gjort ved å samle inn omsetningsstatistikk for tre hovedkategorier: opphavsrettsinntekter, salgsinntekter (både fysisk og digitalt) og fremføringsinntekter. Hver inntektstype har potensielle eksportinntekter.

Våre analyser viser at den norske musikkbransjen omsatte for MNOK 3 701 i 2013. Dette tilsvarer en økning på 18 prosent fra 2012, da den samlede omsetningen var MNOK 3 125. Den totale omsetningen inkluderer inntekter fra salg av innspilt musikk, inntekter fra konsertvirksomhet (billettinntekter) samt vederlag og opphavsrettslige inntekter. Den totale omsetningen inkluderer også eksport.

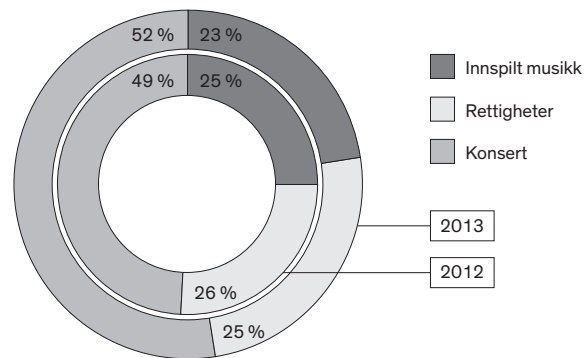
Figur 1.1 gir en oversikt over den samlede omsetningen i den norske musikkbransjen i 2012 og 2013, slik vi måler den. I tillegg viser figuren fordelingen av den totale omsetningen med hensyn

Figur 1.1. Oversikt over musikkbransjens omsetning 2012–2013, millioner kroner (MNOK).

til innspilt musikk, vederlag og opphavsrettslige inntekter og inntekter fra konsertvirksomhet.

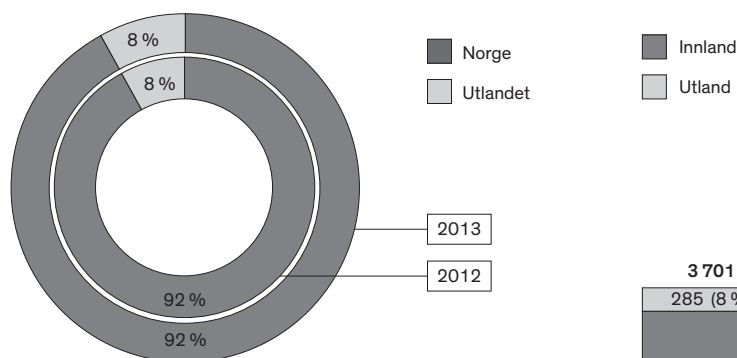
Figur 1.2 viser prosentfordelingen av den totale omsetningen med hensyn til inntekter fra innspilt musikk, konsertvirksomhet og vederlag og opphavsrettslige inntekter.

Figur 1.2. Prosentfordeling av total omsetning i de ulike markedene 2012–2013.

Figur 1.3 viser forholdet mellom eksport og inntekter fra det norske markedet i 2012 og 2013. Eksporten har vokst i takt med den øvrige omsetningsveksten i bransjen, og utgjør samme andel av omsetningen i 2013 som i 2012.

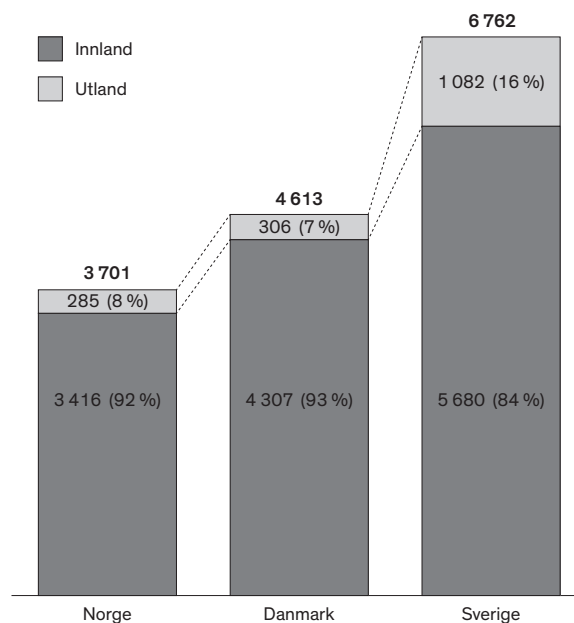
Eksport som presenteres i denne rapporten, representerer en kjerne av bransjen og favner ikke alle eksportinntektene den norske musikkbransjen har. Der er for eksempel ikke medregnet enkeltavtaler som komponister, artister eller produsenter har med utenlandske selskap. Det er kun inntekter som kan føres direkte tilbake til norske aktører, som er inkludert i statistikkene. Eksempelvis er det artistenes og musikernes honorarer i forbindelse med konserter i utlandet som presenteres som konsertrelatert eksport i denne analysen.

Figur 1.3. Prosentfordeling av total omsetning i Norge og i utlandet 2012–2013.

Sammenlignet med våre naboland utgjør eksporten omtrent samme andel av omsetningen i Norge som i Danmark. Sverige skiller seg ut med en større andel eksport. Figur 1.4 viser dette, sammen med den totale omsetningen i de tre landene i norske kroner.

Den samlede omsetningen i Norge var ca. MNOK 900 lavere enn i Danmark og ca. MNOK 1000 lavere enn i Sverige i 2013. Når vi ser den totale omsetningen i forhold til antall innbyggere, ligger derimot omsetningen i den norske musikkbransjen omtrent på samme nivå som våre naboland: I 2013 omsatte den norske musikkbransjen tilsvarende NOK 725 per innbygger, mens omsetningen per innbygger i Danmark og Sverige var henholdsvis NOK 819 og NOK 701 i 2013.

Figur 1.4. Omsetning i Norge, Danmark og Sverige 2013. Beløp i MNOK.

Hvor stor andel av musikken som selges i Norge som er (og regnes som) «norsk», diskuteres stadig. I dag finnes det ikke en entydig beskrivelse av, eller enighet om, hva som anses som «norsk» musikk. Kapitlet om norskandeler til slutt i rapporten viser hvordan andelene varierer avhengig av hvilken definisjon av «norsk» som legges til grunn.

Innledning og bakgrunn

Norsk kulturråd ønsker kunnskap om den samlede musikkbransjens omsetningstall. Hensikten er å få frem data som kan belyse bransjens størrelse, og hvordan den *samlede* musikkbransjen og *ulike segment* av bransjen utvikler seg over tid. Rambølls oppdrag har dermed vært å beregne den samlede omsetningen i norsk musikkbransje i 2013, og vise utviklingen fra 2012. Med norsk musikkbransje menes de sentrale aktørene som enten skaper, utøver, produserer eller distribuerer musikk i Norge, og som selger og tjener penger på sin virksomhet. Alle sjangere er inkludert.

Beregning av den samlede omsetningen er gjort ved å samle inn omsetningsstatistikk for tre hovedkategorier: opphavsrettsinntekter, salgsinntekter (både fysisk og digitalt) og fremføringsinntekter.¹ Hver inntektstype har potensielle eksportinntekter. Rambøll har vært avhengig av en rekke leverandører av data av ulikt format – alt fra salg av innspilt musikk, til salg av konsertbilletter, til ulike former for vederlagsinntekter for bruk av opphavsrettslig materiale. Aktører i musikkbransjen sitter på relevant informasjon som kan bidra til å øke kunnskapen om de økonomiske sidene ved den norske musikkbransjen. Derfor har musikkbransjens egne aktører vært dataleverandører i dette prosjektet, og bidratt med dialog og avveininger i en egen bransjereferansegruppe. Vi har også kunnet støttet oss til en fagreferansegruppe opprettet av Kulturrådet i forbindelse med oppdraget.

Rambøll har siktet mot å skape et tallgrunnlag som, så langt det er mulig, er etterprøvbart og robust over tid og kan sammenlignes med tall fra våre naboland. Vi håper at rapporten vil bidra til verdi og legitimitet for bransjen gjennom en god bransjestatistikk/-analyse, og bidra til kunnskapsgrunnlaget for videre politisk utforming av musikkområdet.

Rambøll har beregnet den samlede omsetningen for bransjene i løpet av et år, dvs. hva forbrukerne i Norge har vært villig til å bruke av penger på musikk i løpet av året. Alle tallene som presenteres i denne rapporten er eksklusive merverdiavgift. Dette er gjort for å ivareta sammenligningsmuligheter med den danske og svenske statistikken. Statistikken inkluderer ikke tilskuddsmidler eller andre former for offentlig støtte.

Selv om kartleggingen har til hensikt å skape et så fullstendig bilde som mulig av inntektene fra forbrukerne, er det nødvendig å gjøre noen avgrensninger. Dette gjelder særlig elementer hvor det ikke eksisterer noe tallmateriale, hvor tall vanskelig kan la seg gjenskape over tid, eller hvor tallmaterialet fra de ulike dataleverandørene er for uensartet til at det gir mening å aggregere tallene. Disse avgrensningene angis nærmere i det metodenotatet som er publisert ved siden av rapporten. Statistikken for den samlede omsetningen i de to bransjene må derfor leses gitt de betingelser, forutsetninger og avgrensninger som er lagt til grunn.

Bransjestatistikken er *ikke ment som en levekårsanalyse*, som kan finnes andre steder på kulturfeltet. Bransjestatistikken bør heller *ikke forveksles med en samfunnsøkonomisk analyse*, hvor alle avledede økonomiske effekter av aktiviteten i bransjen (merverdien) søkes belyst. En samfunnsøkonomisk analyse av bransjen ville med stor sannsynlighet konkludere med at den samlede

1 Endringer og forbedringer i datagrunnlaget i 2013 er tilbakeført til 2012 for å sikre sammenlignbarheten. Derfor vil ikke 2012-tallene i denne rapporten samsvare helt med tallene som ble publisert i rapporten «Musikk i tall 2012» i fjor.

samfunnsverdien er langt større enn den omsetningen som fremkommer i denne rapporten.

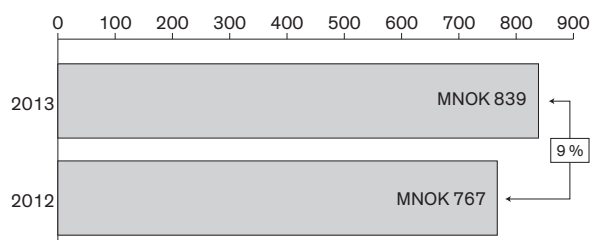
For ytterligere detaljer rundt bidragsyttere, deltakere i referansegruppene, avgrensinger av statistikken og vurdering av datas kvalitet viser vi til vedlagte metodenotat. I det følgende konsentrerer vi fremstillingen rundt hovedfunnene samlet, innenfor de tre hovedkategoriene, samt om sammenligningen med våre naboland.

Omsetning av innspilt musikk

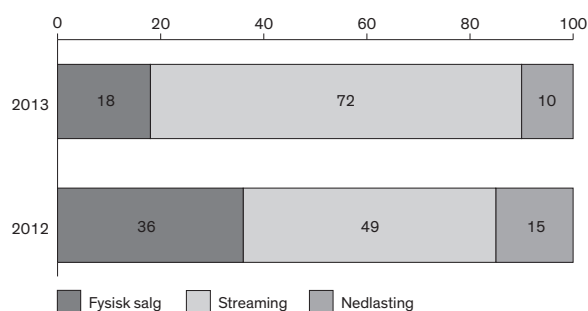
I dette kapitlet presenteres den totale omsetningen av innspilt musikk. De totale inntektstallene refererer her til salg av innspilt musikk fra produsent til konsument, ofte gjennom et forhandlerledd. Innspilt musikk distribueres i mange ulike formater: enten *fysisk* over disk eller handel over nett, eller *digitalt*, enten det er i nedlastbart format eller strømmet gjennom ulike tjenester som WiMP eller Spotify.

Verdien av innspilt musikk er her beregnet med henblikk på hva *konsumentene* betaler for slike produkter i Norge. Samtidig har vi et *bransjeperspektiv* når vi beskriver omsetningstallene fra utlandet, hvor vi må legge overføringer til bransjeaktørene og artistenes honorarer til grunn for tallene. Den opphavsrettslige andelen er trukket ut, og presenteres i kapitlet som omhandler vederlag og opphavsrettslige inntekter. Selv om kartleggingen har til hensikt å skape et så fullstendig bilde som mulig av inntektene, vil det som nevnt innledningsvis være noe som faller utenom vårt tallgrunnlag. For eksempel inngår ikke reklamefinansierte inntekter fra strømmetjenester. For detaljer se publisert metodenotat.

Våre analyser viser at den totale omsetningen av innspilt musikk var MNOK 839 i 2013. Dette er en økning på 9 prosent fra 2012, da de samlede inntektene utgjorde MNOK 767.

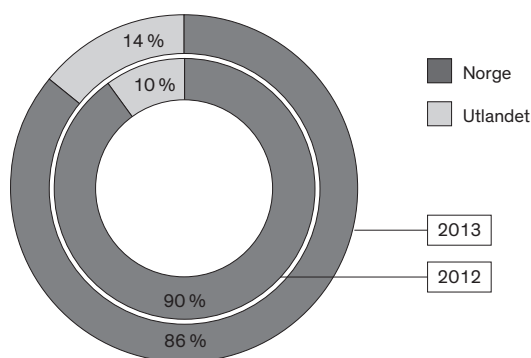
Figur 3.1. Total omsetning av innspilt musikk 2012–2013.

Figur 3.2. Prosentfordeling av inntekter fra fysisk salg, strømming og nedlasting i Norge 2012–2013.

Mye av økningen i omsetningen av innspilt musikk skyldes veksten i omsetningstallene fra strømmet musikk. Strømmet musikk sto for 72 prosent av de totale omsetningstallene i Norge 2013, mot 49 prosent i 2012. Fordelingen av den totale omsetningen over de ulike distribusjonsformene illustreres i figur 3.2.

Den norske musikkbransjen eksporterte innspilt musikk for MNOK 100 i 2013, noe som tilsvarer 14 prosent av den totale omsetningen av innspilt i musikk i 2013. Økningen av eksport-

Figur 3.3. Prosentfordeling total omsetning innspilt musikk i Norge og i utlandet 2012–2013.

inntektene var på 39 prosent, sammenlignet med 2012. Figur 3.3 viser prosentfordelingen av omsetningen i hjemmemarkedet og i eksportmarkedet for innspilt musikk.

3.1 Omsetning av innspilt musikk i Norge

Tabell 3.1 viser fordelingen av inntekter fra innspilt musikk i Norge, fordelt over ulike produkt-kategorier. Tabellen viser omsetningstall både fra 2012 og 2013, samt den prosentvise endringen fra 2012 til 2013. Den totale omsetningen er videre fordelt etter distribusjonsform: fysisk og digitalt salg, herunder strømming og nedlasting.

TABELL 3.1. OMSETNING AV INNSPILT MUSIKK I NORGE 2012–2013.

	MNOK	MNOK	PROSENT
TYPE SALG	2012	2013	ENDRING
Fysisk salg	250	135	-46 %
Digitalt salg:	445	604	36 %
– Strømming	343	532	55 %
– Nedlasting	102	73	-28 %
Totale inntekter i Norge	695	739	6 %

Kilde: IFPI og Phonofile

Den samlede omsetningen fra innspilt musikk i Norge utgjorde til sammen MNOK 739 i 2013. Dette tilsvarer en økning på 6 prosent fra 2012, hvor de samlede inntektene utgjorde MNOK 695.

Det fysiske salget av innspilt musikk utgjorde til sammen MNOK 135 i 2013, noe som tilsvarer 18 prosent av den totale omsetningen av innspilt musikk i Norge. Fysisk salg relaterer seg i hovedsak til salg av cd, vinyl og dvd over disk, eller kjøp fra Internett. Den totale omsetningen av fysiske produkter hadde en nedgang på 46 prosent fra

2012 til 2013. Omsetningen av *vinyl* alene har gått mot denne hovedtrenden og økt de siste årene.²

Det digitale salget av innspilt musikk utgjorde til sammen MNOK 604 i 2013. Dette tilsvarer 72 prosent av den totale omsetningen av innspilt musikk i Norge i 2013. Samlet sett økte omsetningen fra digitalt salg av musikk med 36 prosent fra 2012 til 2013.

Det digitale salget kan videre deles inn i to distribusjonsformer: strømming og nedlasting. Av det digitale salget utgjør strømming den klart største andelen, med en total omsetning på MNOK 532 i 2013. Den samlede omsetningen fra nedlasting av musikk utgjorde MNOK 73 i 2013. Strømming alene økte med 55 prosent, mens omsetningen fra nedlastet musikk sank med 28 prosent fra 2012 til 2013.

De påfølgende listene viser den mest populære musikken i Norge i 2013. De to øverste listene viser VGs lister for henholdsvis album og singler. De to nederste listene viser de mest populære sangene spilt over strømmetjenestene WiMP og Spotify i Norge.

Dataleverandører innspilt musikk

- **IFPI** – fremmer interessene til den internasjonale plateindustrien over hele verden.
- **PHONOFIL** – digital distribusjonspartner for plateselskaper, plateartister og distribusjonsselskaper.

2 IFPI (2014) – <http://ifpi.no/flere-nyheter/item/79-det-norske-musikkmarkedet-2014>

De mest populære *albumene* i Norge i 2013 (VG)³

- 1: Various artists – Hver gang vi møtes (sesong 2)
- 2: Avicii – True
- 3: Bjørn Eidsvåg – Far faller
- 4: Kurt Nilsen – Have yourself a merry little Christmas
- 5: Kurt Nilsen – Inni en god periode
- 6: One Direction – Midnight memories
- 7: Daft Punk – Random access memories
- 8: Ingebjørg Bratland og Odd Nordstoga – Heimafra
- 9: Pink – The truth about love
- 10: Ole Paus – Avslutningen

De mest populære *singlene* i Norge i 2013 (VG)⁴

- 1: Avicii – Wake me up
- 2: Passenger – Let her go
- 3: Envy – Am I wrong
- 4: Daft Punk feat. Pharrell Williams – Get lucky
- 5: Robin Thicke – Blurred lines
- 6: DJ Broiler – Vanski
- 7: Pink – Just give me a reason
- 8: Ryan Lewis & Macklemore feat. Ray Dalton – Can't hold us
- 9: Avicii – Hey brother
- 10: Imagine Dragons – Radioactive

De mest populære *singlene* på WiMP i Norge i 2013⁵

- 1: Let Her Go – Passenger
- 2: Wake Me Up (Radio Edit) – Avicii
- 3: Just Give Me a Reason – P!nk feat. Nate Ruess
- 4: Vanski – Broiler
- 5: Radioactive – Imagine Dragons
- 6: Fathers Eyes – Ask Embla
- 7: Get Lucky – Daft Punk feat. Pharrell Williams and Nile Rodgers
- 8: Am I Wrong – Nico & Vinz
- 9: Blurred Lines (Feat. T.I. & Pharrell) – Robin Thicke feat. T.I. feat. Pharrell
- 10: The Fox (What Does the Fox Say?) – Ylvis

De mest populære *singlene* på Spotify i Norge i 2013⁶

- 1: Wake Me Up – Avicii
- 2: Let Her Go – Passenger
- 3: Thrift Shop – Macklemore & Ryan Lewis feat. Wanz
- 4: Radioactive – Imagine Dragons
- 5: Can't Hold Us – feat. Ray Dalton – Macklemore & Ryan Lewis
- 6: Am I Wrong – Envy
- 7: Get Lucky – Daft Punk
- 8: Vanski – DJ Broiler
- 9: Just Give Me a Reason – P!nk feat. Nate Ruess
- 10: Uncover – Zara Larsson

3 IFPI: <http://www.ifpi.no/vg-lista/b4-topp10-i-2013>

4 Ibid.

5 WiMP: <http://wimp.no/web/playlist?playlist=560f7bc2-2b53-4f3c-9980-4f280ef5f571>

6 Gaffa (2013): <http://gaffa.no/nyhet/78789?ref=mostreadbox>

3.2 Eksportinntekter fra innspilt musikk

I det følgende beskrives eksportinntektene fra innspilt musikk. Eksportinntekter fra innspilt musikk omfatter vanligvis lisensinntekter fra utlandet til norske selskaper. Tallene vi presenterer her viser derfor eksportinntekter fra et bransjeperspektiv.

Det har vist seg vanskelig å frembringe eksakte eksportinntekter fra innspilt musikk, blant annet fordi IFPI sine medlemmer ikke har ønsket å bidra med eksporttall til dette prosjektet. Derfor er de totale eksportinntektene som presenteres her beregninger gjort med utgangspunkt i vederlag fra mekaniske rettigheter.⁷ Slike beregninger vil naturligvis avvike noe fra de reelle tallene.

Våre analyser viser at de totale inntektene fra innspilt musikk i utlandet var MNOK 100 i 2013, noe som er en økning på 39 prosent fra 2012.⁸ Eksportinntektene utgjør som nevnt 14 prosent av de samlede inntektene fra innspilt musikk.

TABELL 3.2. INNTEKTER FRA INNSPILT MUSIKK UTLANDET 2012–2013.

	MNOK	MNOK	PROSENT
	2012	2013	ENDRING
Inntekter innspilt musikk utlandet	72	100	39 %
Totale inntekter innspilt musikk utlandet	72	100	39 %

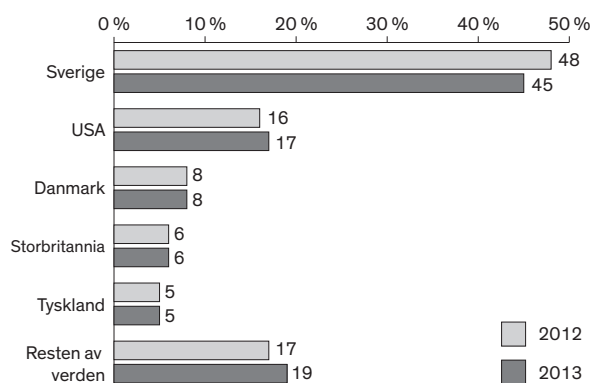
Kilde: NCB (Rambølls oppregninger)

7 Se metodenotat for nærmere beskrivelse.

8 Det er gjennomført endringer i metodikken for utregning av eksportinntekter fra 2012 – rapporten. Metodikken er nå i større grad sammenlignbar med den svenske og danske statistikken. Tall fra 2012 er også oppdatert her. Med ny regnemåte er eksporttallene for 2012 endret med 1 million, fra MNOK 73 til MNOK 72.

Eksempel på sentrale eksportmarkeder

Eksport gjennom *digitale kanaler* utgjør en vesentlig andel av eksporten av innspilt musikk. Følgende figur viser de fem største eksportmarkedene for digitalt salg av musikk blant de uavhengige norske selskaper i 2012 og 2013. Grunnet manglende statistikk fra IFPI sine medlemmer, viser figuren under kun fordelingen for en andel av de totale eksportinntektene. Fordelingen av eksportmarkeder med data fra samtlige plateselskaper ville gitt en annen fordeling enn det som fremkommer her.

Figur 3.4. Prosentfordeling av eksportinntekter gjennom *digitale kanaler* fordelt etter eksportmarkeder, 2012–2013.

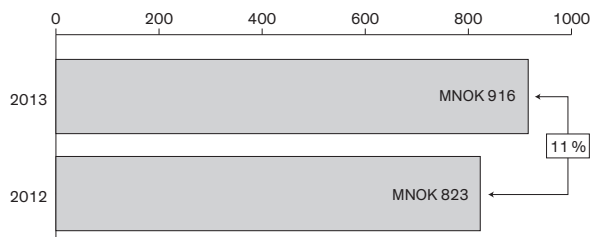
Kilde: Phonofile

Både i 2012 og 2013 var Sverige det klart største eksportmarkedet for digitalt salg av musikk blant de uavhengige selskapene i Norge. Nesten halvparten av eksportinntektene fra salg gjennom strømming og nedlasting kommer fra Sverige disse årene. Videre er USA, Danmark, Storbritannia og Tyskland markedene den norske musikkbransjen eksporterer mest til når det gjelder salg av digital musikk.

Vederlag og opphavsrettslige inntekter

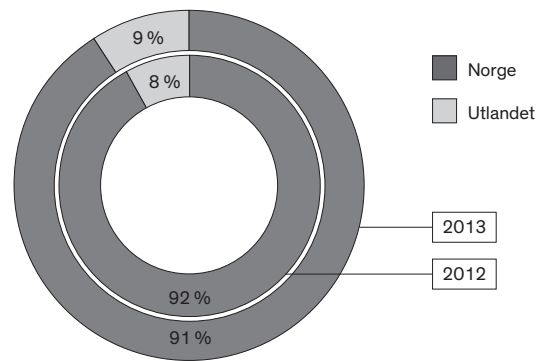
I dette kapitlet presenteres de samlede opphavsretts- og vederlagsinntektene som tilfaller musikkfeltet i Norge. Opphavsretts- og vederlagsinntekter er de inntekter som samles inn for bruk av opphavsrettslig materiale til opphavspersoner, musikere/utøvende kunstnere, musikkforlag og plateselskap. Selv om kartleggingen har til hensikt å skape et så fullstendig bilde som mulig av inntektene, vil det som nevnt innledningsvis være noe som faller utenfor vårt tallgrunnlag. For eksempel inngår ikke inntekter fra synkroniseringsavtaler gjort direkte mellom brukere og rettighetshavere/musikkforlag. For detaljer se publisert metodenotat.

Våre analyser viser at de samlede opphavsretts- og vederlagsinntektene til musikkfeltet i Norge til sammen utgjorde MNOK 916 i 2013 inkludert eksport. Dette tilsvarer en økning på 11 prosent fra 2012, da de totale inntektene for dette feltet var MNOK 823.

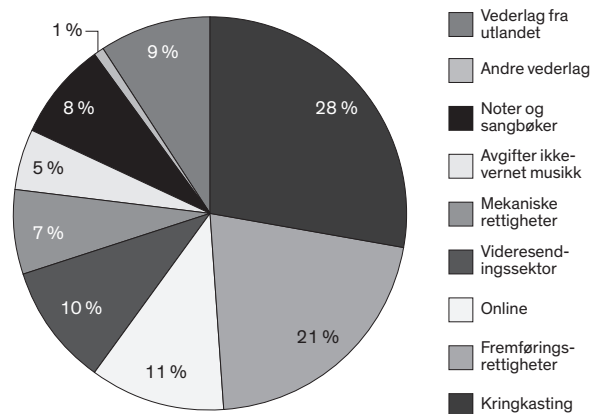
Figur 4.1. Samlede vederlag og opphavsrettslige inntekter 2012–2013.

Av de totale opphavsretts- og vederlagsinntektene i 2013 var 9 prosent vederlag som ble samlet inn fra utlandet og viderefordelt til den norske musikkbransjen. Dette tilsvarer en økning på 1 prosentpoeng, fra 2012. Prosentfordelingen mellom de totale inntektene samlet inn i Norge og i utlandet i 2012 og 2013 illustreres i figur 4.2.

Figur 4.2. Prosentfordeling vederlag og opphavsrettslige inntekter i Norge og i utlandet. 2012–2013.

Figur 4.3 viser prosentfordelingen over ulike typer opphavsrettslige inntekter til norske opphavspersoner, artister, musikkforlag og plateselskap inkludert eksportinntekter. Av de totale inntektene står kringkasting og fremføringsrettigheter for de største andelene av de totale opp-

Figur 4.3. Prosentfordeling totale vederlag og opphavsrettslige inntekter 2013, inklusive eksportinntekter.

Note: Online-andelen omfatter både fremføringsrettigheter og mekaniske rettigheter.

havsretts- og vederlagsinntektene i Norge, med henholdsvis 28 og 21 prosent. Disse inntektene er betalinger for bruk av opphavsrettslige verk i offentlige rom, for eksempel i form av kringkasting via TV og radio, bakgrunnsmusikk på hoteller, serveringssteder og i butikker, eller livefremføringer av musikk for publikum som konserter.

4.1 Vederlag og opphavsrettslige inntekter i Norge

Opphavsrettslige inntekter i Norge er vederlag som er samlet inn av norske rettighetsforvaltere og som fordeles videre til musikkfeltet i Norge. Totalt utgjorde opphavsrettslige inntekter og vederlagsinntekter samlet inn i Norge MNOK 837 i 2013. Dette tilsvarer en økning på 10 prosent fra 2012, hvor de totale inntektene var MNOK 758.

Tabell 4.1 gir en oversikt over de totale opphavsrettslige inntekter og vederlagsinntekter i Norge i 2012 og 2013 samt prosentvise endringer for de ulike rettighetskategoriene. Fordelingene, og hva som inngår i de ulike kategoriene, beskriver vi nærmere i det følgende.

TABELL 4.1. VEDERLAG OG OPPHAVSRETSLIGE INNTEKTER I NORGE. 2012–2013.

	MNOK	MNOK	PROSENT
	2012	2013	ENDRING
Fremføringsrettigheter:			
– Kringkasting	246	256	4 %
– Offentlig fremføring (bakgrunnsmusikk mv.)	174	190	9 %
– Online (nedlasting og strømming)	50	74	47 %
Videresendingssektor	96	94	–2 %
Mekaniske rettigheter	64	67	3 %
– Online (nedlasting og strømming)	24	28 ^a	19 %
Avgifter ikke-vernet musikk	47	46	0 %
Salg og lisensiering av noter og sangbøker	37	60	62 %
– Kopiering av noter og sangbøker	13	14	11 %
Andre vederlag	6	8	20 %
Samlede inntekter i Norge	758	837	10 %

Kilder: Tono, Gramo, NORWACO, NCB, Kopinor, Musikkforleggerne

Note: ^a Tallet baserer seg på beregninger fra splitt mellom fremføringsrettigheter og mekaniske rettigheter samlet inn via NCB. Tallet inkluderer ikke direkte lisensavtaler.

Dataleverandører vederlag og opphavsrettslige inntekter

- **TONO** – forvalter fremføringsrettigheter på vegne av norske låtskrivere, komponister, tekstforfattere og musikkforlag.
- **GRAMO** – forvalter vederlag fra kringkasting og annen offentlig fremføring av musikk for musikere, artister og plateselskap.
- **NORWACO** – forvalter vederlag fra audiovisuelle rettigheter for komponister, utøvende kunstnere og produsenter.
- **NCB** – forvalter vederlag fra mekaniske rettigheter (plateproduksjon) for låtskrivere, komponister, tekstforfattere og musikkforlag.
- **KOPINOR** – forvalter vederlag for bruk og kopiering av blant annet noter og sangbøker for norske opphavsmenn.
- **MUSIKKFORLEGGERNE** – representerer de største musikkforlagene i Norge.

4.1.1 Fremføringsrettigheter

Inntekter fra fremføringsrettigheter er betalinger for bruk av opphavsrettslige verk i det offentlige rom, for eksempel i form av kringkasting via radio og TV, bakgrunnsmusikk på hoteller, serveringssteder eller butikker, eller livefremføringer av musikk for et publikum, som konserter eller lignende. I tillegg innehar strømming av musikk også en fremføringskomponent.

Totalt sett utgjorde fremføringsrettigheter MNOK 520 i 2013. Disse inntektene har økt med 11 prosent siden 2012 da fremføringsrettighetene til sammen utgjorde MNOK 470.

Den største andelen av inntektene fra fremføringsrettigheter, MNOK 256, kommer fra kringkasting i TV og radio. Dette er vederlag som videreføres til komponister og tekstforfattere, artister og utøvere, og musikkforlag og plateselskap, blant annet for avspillinger i radio.

Den nest største andelen av inntektene fra fremføringsrettigheter kommer fra offentlig fremføring i form av bakgrunnsmusikk eller livefremføringer for et publikum. I 2013 utgjorde disse inntektene til sammen MNOK 190, noe som tilsvarer en økning på 9 prosent fra 2012 da disse inntektene utgjorde MNOK 174.

Når musikk strømmes eller lastes ned, har opphavsmenn blant annet rett på vederlag for offentlig fremføring. I 2013 summerte disse vederlagene seg til MNOK 74. Fra 2012 til 2013 har disse vederlagsinntektene økt med 47 prosent.

4.1.2 Videreledingssektor

Med videreledingssektoren menes sekundær utnyttelse av lyd i for eksempel TV-produksjoner. Disse inntektene gjenspeiler de avtaler som er gjort for denne type bruk, og som tilfaller musikkfeltet i Norge.

Totalt sett utgjorde videreledingssektoren 94 MNOK i Norge i 2013. Disse inntektene har fra 2012 til 2013 minket med 2 MNOK, eller 2 prosent.

4.1.3 Mekaniske rettigheter

Retten til å spille inn, produsere og utgi innspillinger av opphavsrettslig musikk kalles mekaniske rettigheter. Når et verk overføres og reproduseres på eksempelvis en cd eller vinyl, innehar opphavspersonen krav på godtgjørelse for å overgi retten til å produsere flere eksemplarer av verket.

I 2013 utgjorde de mekaniske rettighetene til sammen MNOK 95, inkludert online-andelen. Dette tilsvarer en prosentvis endring på 8 prosent fra 2012. Uten online-andelen økte de mekaniske rettighetene med 3 prosent fra MNOK 64 i 2012 til MNOK 67 i 2013.

4.1.4 Online – fremføringsrettigheter og mekaniske rettigheter

Vederlagsinntektene fra online bruk av musikk omfatter her både strømming og nedlasting. Ser vi fremføringsrettighetene og de mekaniske rettighetene fra online-bruk samlet, utgjør disse inntektene til sammen 11 prosent av de totale vederlagsinntekter og opphavsrettslige inntekter i Norge i 2013, tilsvarende MNOK 102.

Online-rettigheter står for den høyeste prosentvise økningen, sammenlignet med de øvrige vederlagskategoriene, med en økning på 38 prosent fra 2012.

4.1.5 Avgifter for ikke-vernet musikk

Avgifter for ikke-vernet musikk er innkrevede avgifter for kringkasting og annen offentlig bruk av ikke-vernede opptak.

Totalt utgjorde avgiftene for ikke-vernet musikk 46 millioner i 2013. Dette er tilsvarende 2012-nivået.

4.1.6 Noter og sangbøker

I 2013 omsatte norske musikkforlag noter for MNOK 60. Dette er en økning på 62 prosent fra 2012, da den totale omsetning av noter var MNOK 37.

I tillegg til salg og lisensiering av noter blir det innkrevet vederlag for kopiering av noter og sangbøker, som videreføres til musikkfeltet i Norge. Samlet utgjorde disse vederlagene 14 millioner i 2013, noe som er en økning med 1 million fra 2012.

4.1.7 Andre vederlagsinntekter

Andre vederlag og opphavsrettslige inntekter omfatter ulike komponenter av offentlig fremføring, vederlag fra privatkopieringssektoren samt innkopiering av innspilt musikk i TV-produksjoner og vederlag fra annen kringkasting og bruk i undervisning.

Disse andre vederlagsinntektene utgjorde MNOK 8 i 2013, mot MNOK 6 i 2012.

4.2 Vederlag og opphavsrettslige inntekter fra utlandet

Opphavsretts- og vederlagsinntekter *fra utlandet* er de vederlag som er hentet inn av rettighetsforvaltere i utlandet og som overføres til det norske musikkfeltet. Inntektene som overføres fra utlandet, inkluderer blant annet vederlagsinntekter fra fremføringsrettigheter og mekaniske rettigheter.

Totalt ble det overført MNOK 79, samlet inn av rettighetsforvaltere i utlandet til det norske musikkfeltet i 2013. Dette tilsvarer en økning på 21 prosent fra 2012, da det totalt ble overført MNOK 66 til det norske musikkfeltet. Av de samlede inntektene fra utlandet utgjør de mekaniske rettighetene størst andel. I 2013 ble det overført MNOK 45 til Norge for mekaniske rettigheter, noe som tilsvarer 57 prosent av de samlede inntektene fra utlandet. Disse inntektene har økt med 39 prosent fra 2012 til 2013.

Vederlag fra fremføringsrettigheter utgjør også en vesentlig andel (41 prosent) av de totale

inntektene fra utlandet. Til sammen ble det overført MNOK 32 til den norske musikkbransjen for offentlige fremføringer og kringkasting i utlandet. Disse inntektene har økt med 3 prosent fra 2012 til 2013.

Videresendingssektoren og andre vederlagsinntekter utgjør en liten del av vederlagsinntektene som blir overført til Norge.

TABELL 4.2. VEDERLAG OG OPPHAVSRETTLIGE INNTEKTER FRA UTLANDET. 2012–2013.

	MNOK	MNOK	PROSENT
	2012	2013	ENDRING
Fremføringsrettigheter	31	32	3 %
Mekaniske rettigheter	33	45	39 %
Videresendingssektor	1	1	13 %
Andre vederlagsinntekter	0,5	0,1	-88 %
Samlede inntekter utland	66	79	21 %

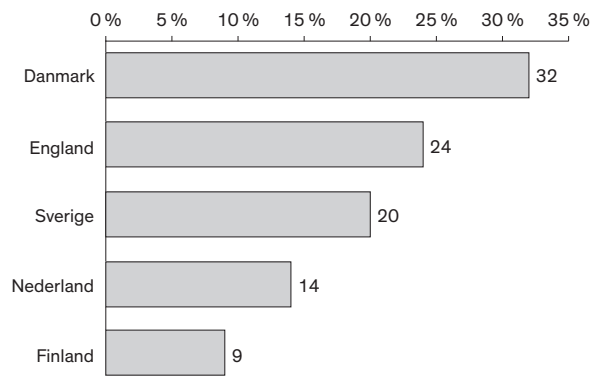
Kilder: Tono, Gramo, NORWACO, NCB

De følgende to figurer viser de største eksportmarkedene når det gjelder opphavsrettslige inntekter og vederlagsinntekter. Figur 4.4 viser prosentfordeling av totale vederlag til musikere, artister og plateskap, fordelt på de fem største eksportlandene.

Av figur 4.4 kan vi lese at Danmark (32 prosent), England (24 prosent) og Sverige (20 prosent) er de tre største eksportland når det gjelder overføring av vederlag til den norske musikkbransjen for offentlig fremføring og kringkasting. Samlet sett ble det overført mest vederlag fra Norden til den norske musikkbransjen i 2013.

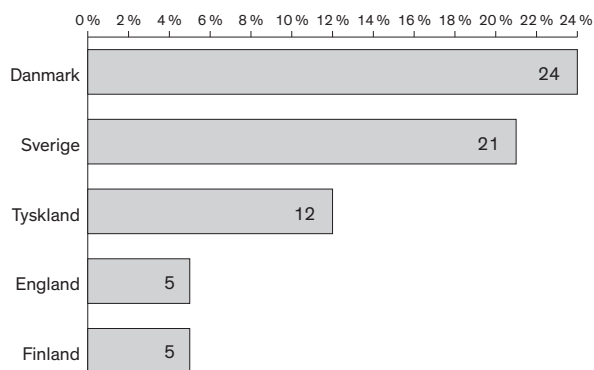
Figur 4.5 viser prosentfordeling av totale vederlag til komponister, tekstforfattere og musikkforlag fordelt på de fem største eksportlandene.

Som vi kan lese av figur 4.5, er Danmark (24 prosent), Sverige (21 prosent) og Tyskland (12 prosent) de landene som overførte mest vederlag for offentlig fremføring til den norske musikkbransjen. Samlet sett utgjorde Norden det største eksportmarkedet også for disse rettighetene i 2013.

Figur 4.4. Prosentandeler av vederlagsinntekter fra utlandet til norske *musikere, artister og plateselskap* 2013, de fem største eksportlandene.

Kilde: Gramo

Figur 4.5. Prosentandeler av vederlagsinntekter fra utlandet til norske *komponister, tekstforfattere og musikkforlag* 2013, de fem største eksportlandene.

Kilde: Tono

Opphavsrett i musikkbransjen

Opphavsretten gir komponister, tekstforfattere, artister, musikere og deres musikk-selskap og -forlag mulighet til økonomisk erstatning. Opphavsrett innebærer en enerett til å fremstille eksemplarer et verk (*mekaniske rettigheter*) og en enerett til å gjøre disse tilgjengelig for allmennheten (*fremføringsrettigheter*). Dersom du besitter opphavsrett, har du krav på erstatning dersom verket ditt blir tilgjengeliggjort offentlig, for eksempel via radio, TV eller Internett, konsertert eller som bakgrunnsmusikk i ulike varianter, eller at musikken blir spilt inn på plater.

For komponister og tekstforfattere er opphavsretten beskyttet for det arbeidet han eller hun har lagt ned i å skape ny musikk. For musikere og artister innebærer opphavsretten en rett til erstatning for innspilte verk, som de har medvirket på, som fremføres offentlig for eksempel gjennom radio og TV. I likhet med øvrige rettighetshavere har musikkforlag gjennom opphavsretten rett til betaling for bruk av innspilt musikk. Overordnet er det fire rettigheter man råder over som opphavsperson:

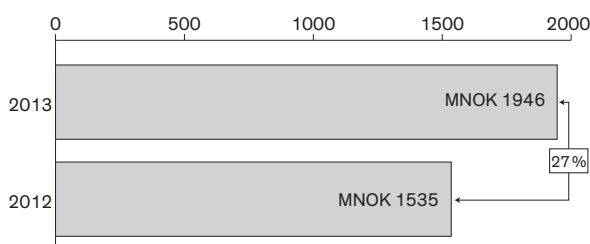
- Retten til å reproducere verket ved innspilling av fonogram eller noter
- Retten til å mangfoldiggjøre og videre-selge kopier av verket
- Retten til å bearbeide og skape andre versjoner av verket
- Retten til å fremføre verket offentlig

Opphavsrettslige inntekter er de innbeta-linger til rettighetsforvaltere som videre-fordeles til opphavsrettshaver for bruk av opphavsrettslig materiale. Samarbeidet mellom opphavsrettsorganisasjoner verden over gjør at norske opphavsrettspersoner og andre rettighetshavere får den inntekten de har krav på for det arbeidet som er utført med å fremstille verket, utenfor Norges grenser så vel som for hjemmemarkedet.

Konsertinntekter

I dette kapitlet presenteres analyser av de samlede inntekter fra salg av billetter til konserter i Norge, samt våre beregninger av norske aktørers inntekter fra konsertvirksomhet i utlandet. Til grunn for tallene ligger *billettinntekter* i Norge, mens statistikken om eksport gjenspeiler aktørenes *honorarer* i utlandet. Selv om kartleggingen har til hensikt å skape et så fullstendig bilde som mulig av inntektene, vil det som nevnt innledningsvis være noe som faller utenfor vårt tallgrunnlag. For eksempel inngår ikke konsertrelatert omsetning fra salg av «merchandise». For detaljer se publisert metodenotat.

De totale inntektene fra konsertvirksomhet har økt fra 2012 til 2013 med 27 prosent. I 2013 var den totale omsetningen MNOK 1 946. Av de totale inntektene utgjorde eksportandelen 5 prosent, eller tilsvarende MNOK 106, i 2013.

Figur 5.1. Totale konsertinntekter i Norge og utlandet til norske aktører 2012–2013, MNOK.

En viktig presisering er at tallene for konsertinntekter i henholdsvis Norge og i utlandet representerer to ulike inntektsformer:

- (1) Inntektstallet fra hjemmemarkedet representerer de samlede billettinntekter fra konsertvirksomhet i Norge, eller hva norske forbrukere og turister betaler for å gå på konsert i Norge.

- (2) Konsertinntektene fra utlandet som presenteres her, gjelder de honorar som norske artister og musikere får for sine opptredener utenfor Norges grenser.

5.1 Omsetning av billetter i Norge

Konsertbransjen består av aktører av ulike størrelse og karakter, og inkluderer store så vel som små aktører, samt uavhengige, profesjonelle og internasjonale aktører, det være seg klubber, festivaler, spillesteder, studentersamfunn og andre konsertarrangører.

Den totale omsetningen av billetter i hjemmemarkedet som presenteres her, representerer hva norske forbrukere og turister betaler for å gå på konserter i Norge.

Etter våre beregninger er de totale billettinntektene fra konsertvirksomhet i Norge i 2013 MNOK 1 840. Dette tilsvarer en økning på 29 prosent fra 2012, hvor de samlede billettinntektene var beregnet til å være MNOK 1 429. Viktige årsaker til økningen i omsetningen av billetter til konserter er til dels at det i 2013 ble arrangert flere større konserter i Norge enn i 2012, og til dels at de faste spillestedene, som klubber og helårsarrangører, hadde større aktivitet i 2013 enn i 2012.

TABELL 5.1. KONSERTINNTEKTER I NORGE 2012–2013.

MARKED	MNOK		PROSENT	
	2012	2013	ENDRING	
Norge	Billettinntekter	1 429	1 840	29 %

Kilder: TONO, Norske Festivaler / Kunnskapssenteret for kulturnæringer, Norske konsertarrangører, Norsk jazzforbund, Norsk teater- og orkesterforening.

Beregningene av billettinntektene i Norge er gjort ved bruk av TONOs vederlagsinntekter fra norsk konsertvirksomhet. Utover dette er det samlet

inn via våre dataleverandører informasjon fra en rekke konsertarrangører og aktører i Norge som arrangerer konserter som ikke er opphavsrettsbelagt, herunder for eksempel klassisk musikk. Se ellers publisert metodenotat for detaljer.

5.2 Honorar fra konsertvirksomhet i utlandet

Konsertrelatert eksport er her avgrenset til å omfatte de honorarer som norskregistrerte artister og musikere får for sin konsertvirksomhet i utlandet.

Etter våre analyser er den samlede konsertrelaterte eksporten beregnet til å være MNOK 106. Dette er nesten tilsvarende hva norske artister og musikere genererte av konsertrelaterte eksportinntekter i 2012.

TABELL 5.2. KONSERTINNTEKTER I UTLANDET 2012–2013.

MARKED		MNOK	MNOK	PROSENT
		2012	2013	ENDRING
Utlandet	Honorar	105	106	0,1 %

Kilde: Music Norway, Norsk teater- og orkesterforening, research og intervjuer.

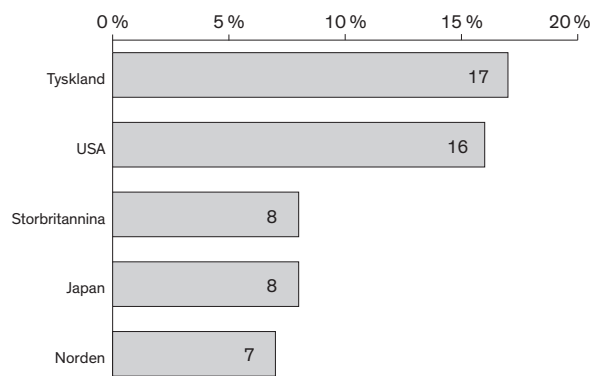
Selv om de totale inntektene ikke økte vesentlig, viser våre analyser at det er variasjon mellom aktørgrupper når det gjelder endring i inntekter fra 2012 til 2013. Blant annet har de store symfoniorkestrene nesten doblet sine inntekter fra konsertvirksomhet i utlandet i denne perioden. Samtidig har det vært mindre aktivitet blant de mindre bandene. Blant de større norske artistene har aktiviteten i 2013 vært tilsvarende hva vi så i 2012, og inntektene fra denne gruppen er i 2013 omtrent på samme nivå som i 2012.

Norske artister og utøvere har en bred utenlandsvirksomhet når det gjelder konsertaktivitet. I 2013 alene besøkte norske artister og utøvere i overkant av 50 land, og det ble søkt om tilskudd til 3 871⁹ planlagte konserter i utlandet.

Figur 5.2 gir en oversikt over de mest attraktive landene for norske musikere og artister. Over-

sikten er basert på søknader om reisestøtte til konsertvirksomhet i 2013.

I 2013 var Tyskland (17 prosent) det mest attraktive landet å turnere i for norske artister og utøvere. Tyskland var tett etterfulgt av USA (16 prosent) når det gjelder mest attraktive turnéland. Utover disse landene var Storbritannia, Japan og Norden de mest attraktive stedene blant norske artister og musikere.

Figur 5.2. Konsertvirksomhet etter mest attraktive land/regioner 2013.

Kilde: Music Norway, søknader om reisestøtte.

Dataleverandører konsertinntekter

- **Music Norway** – den norske musikkbransjens eksportorganisasjon
- **Norske Festivaler/Kunnskapssenteret** for kulturnæringer
- **Norsk Jazzforum** – medlems- og interesseorganisasjon for det norske jazzmiljøet
- **Norske konsertarrangører** – konsertarrangørenes interesse- og kompetanseorganisasjon
- **Norsk teater- og orkesterforening** – medlemsorganisasjon for nasjonale og regionale institusjoner innen teater, opera, orkester og dans
- **Tono** – forvalter fremføringsrettigheter på vegne av norske låtskrivere, komponister, tekstforfattere og musikkforlag

⁹ Music Norway (2014). Årsmelding 2013. http://no.musicnorway.no/content/uploads/sites/2/2014/06/arsmeldingen_2013-digital-2.pdf

Sammenligning med andre skandinaviske land

I dette kapitlet sammenligner vi den norske musikkbransjens omsetning med henholdsvis den svenske og danske musikkbransjen. Tallene fra den svenske musikkbransjen er hentet fra rapporten «Musikbranschen i siffror – Statistik för 2013». De danske tallene er hentet fra Rambølls egen kartlegging «Præsentation af Dansk Musikstatistik 2013».

Rambøll har deltatt i flere prosjekter i løpet av de siste årene for å vurdere sammenlignbarheten av den tilgjengelige samlede musikkstatistikken i de nordiske landene. I den forbindelse er det oppnådd en større forståelse av forskjellene mellom musikkbransjene i de enkelte nordiske landene og den tilgjengelige statistikken.

Den danske statistikken har et bredere omfang enn både den svenske og den norske statistikken, men det er mulig å justere deler av statistikken slik at det samlede omfang blir mer sammenlignbart. Grunnet forskjeller i omfang og metodikk er det vanskelig å sammenligne enkelte områder i den danske statistikken med områder i den norske og den svenske statistikken. Derfor gjøres kun sammenligning av den *totale* omsetningen for musikkbransjen i de tre landene.

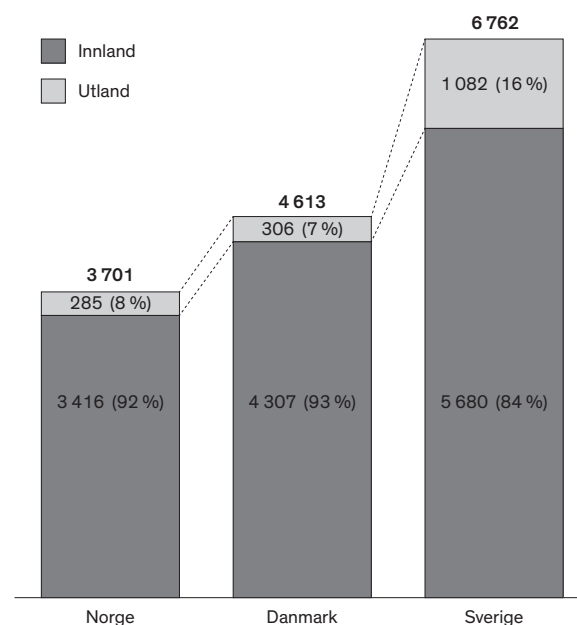
I det følgende avsnittet sammenlignes musikkbransjenes omsetning i Danmark, Norge og Sverige.¹⁰ Delkapittel 6.2 viser en mer detaljert sammenligning mellom Norge og Sverige. Helt konkret gjør vi her en sammenligning av omsetningen innenfor områdene konserter, innspilt musikk og rettigheter i de to landene. For ytterligere diskusjon av metodene, samt forutsetningene for sammenligningen av de enkelte lands statistikker, se publisert metodenotat.

10 Det er benyttet gjennomsnittlige årlige valutakurser fra den danske nasjonalbanken til å regne om fra svenske og danske kroner til norske kroner.

6.1 Overordnet sammenligning

Til tross for at flere delelementer er tatt ut av den danske omsetningen, inneholder den danske musikkstatistikken stadig enkelte inntektskilder som inkluderer omsetning utover de rettighetsinntekter som inngår i den norske og den svenske statistikken. Det er dermed en risiko for at den danske omsetningen er noe overvurdert sammenlignet med den norske og den svenske omsetningen.

Figur 6.1 viser den totale omsetningen i 2013 på innenlandske og utenlandske (eksport) markeder for henholdsvis Norge, Danmark og Sverige. Alle tallene er omregnet til norske kroner.

Figur 6.1. Samlet omsetning innland og utland 2013, MNOK.

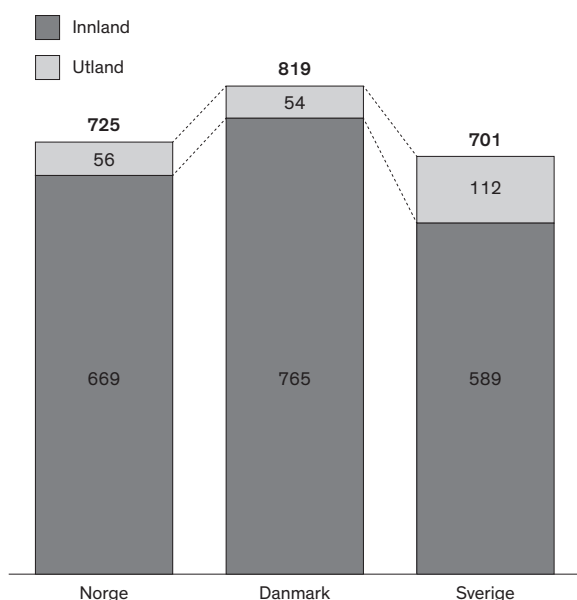
Kilder: «Præsentation af Dansk Musikstatistik 2013», «Musikbranschen i siffror 2013» samt egne beregninger.

Note: Den samlede omsetningen i Danmark inneholder omsetning fra TV/radio og B2B-musikk, i tillegg til omsetningen fra rettigheter (som er den eneste omsetningen fra TV/radio og B2B-musikk i total omsetning Norge og Sverige).

Sverige har en betydelig større total omsetning enn Norge og Danmark. Norge har en total omsetning på MNOK 3 701 i 2013. I Danmark er den totale omsetningen på MNOK 4 613, og i Sverige er den på MNOK 6 762 for samme år. Den samlede omsetningen i Danmark er større enn i Norge, men som nevnt tidligere er det enkelte inntektskilder som inngår i den danske statistikken, som ikke er tatt med i den norske. Dette kan forklare noe av forskjellen. Andelen av den totale omsetningen som stammer fra utlandet, er klart større i Sverige (16 prosent) enn i Norge (8 prosent) og Danmark (7 prosent).

Både Norge, Danmark og Sverige har utgitt statistikk for musikkbransjen i 2012. Vi kan derfor sammenligne veksten i omsetningen på tvers av de tre landene. Den stadige utviklingen av metoden for denne type statistikker betyr at statistikker fra tidligere år ofte må justeres. Dette er tilfellet for den norske statistikken, mens den svenske statistikken også justerte omsetningen for 2012 vesentlig i forbindelse med publiseringen av 2013-tallene. Det bør bemerkes at det har skjedd metodiske endringer i den danske statistikken, men at det der ikke foreligger justerte data for 2012.

Sammenligner man veksten i den totale omsetningen, ser det ut som følger:

Figur 6.2. Total omsetning per innbygger 2013, NOK.

Kilder: «Præsentation af Dansk Musikstatistik 2013», «Musikkbransjen i siffror 2013» samt egne beregninger.

Note: Den samlede omsetningen i Danmark inneholder omsetning fra TV/radio og B2B-musikk, i tillegg til omsetningen fra rettigheter (som er den eneste omsetningen fra TV/radio og B2B-musikk i total omsetning Norge og Sverige).

- Norge: 18 prosent
- Danmark: 18 prosent
- Sverige: 10 prosent

Vekstratene er beregnet med utgangspunkt i justerte 2012-data for både Sverige og Norge. Norge og Danmark har den høyeste veksten, hvor omsetningen har steget med hele 18 prosent i perioden 2012–2013. I Sverige så vi noe mindre vekst i samme periode, hvor omsetningen i musikkbransjen har steget med omkring 10 prosent. Dermed gjelder det for alle landene at veksten i musikkbransjen er over 10 prosent, og langt over veksten i BNP i de respektive landene.

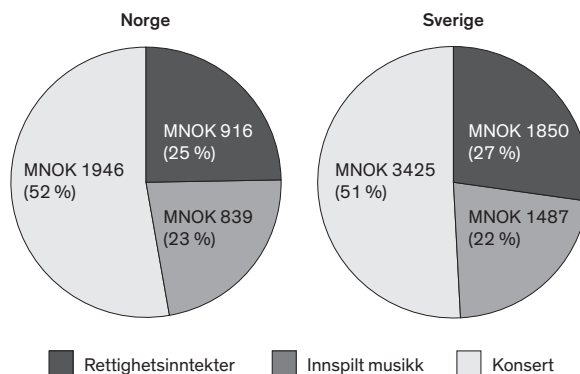
Figur 6.2 viser omsetningen i musikkbransjen per innbygger.

Figur 6.2 viser at omsetningen per innbygger er noe høyere for den danske musikkbransjen enn for den norske og den svenske musikkbransjen. Legg merke til at dette til dels kan skyldes at den danske statistikken inneholder flere inntektskilder, som det ikke har vært mulig å skille ut. Omsetningen per innbygger er NOK 725 for Norge og NOK 701 i Sverige. I disse landene omsettes altså ca. like mye per innbygger totalt i 2013.

6.2 Norge og Sverige – et mer detaljert blikk

I dette avsnittet sammenligner vi musikkbransjens omsetning i Norge og Sverige på et mer detaljert nivå. Definisjonen av de to landenes musikkstatistikk og innsattområder er tilnærmet like og gir derfor grunnlag for sammenligning.

Figur 6.3 sammenligner omsetningen innenfor områdene rettigheter, innspilt musikk og konserter.

Figur 6.3. Omsetning for delelementer Norge og Sverige 2013, MNOK.

Kilde: «Musikkbransjen i siffror 2013» samt egne beregninger.

Note: Omsetningen inneholder omsetningstall fra både innland og utland (eksport).

Det klart største omsetningsområdet er konserter, både i den norske og den svenske musikkbransjen.¹¹ Sverige har (relativt sett) en noe større omsetning av rettigheter regnet i prosent, men en noe mindre prosentandel omsetning av innspilt musikk enn i Norge.

Tabell 6.1 presenterer veksten innenfor de ulike inntektsområdene i Norge og Sverige.

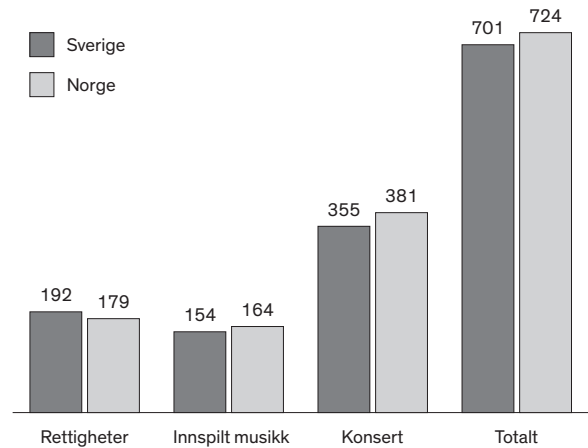
TABELL 6.1. VEKST OMSETNING AV MUSIKK 2012–2013, PROSENT.

	RETTIGHETER	INNSPILT MUSIKK	KONSERT-VIRKSOMHET	TOTALT
Norge	11 %	9 %	27 %	18 %
Sverige	6 %	7 %	13 %	10 %

Kilde: Rambølls egne beregninger for Norge. «Musikkbransjen i siffror 2013» for Sverige.

Tabellen viser at det er har vært noe høyere vekst i musikkbransjen i Norge enn i Sverige i perioden 2012–2013. Dette skyldes hovedsakelig veksten i omsetningen fra konsertvirksomhet. Omsetningen av konserter har steget mest i både Norge og Sverige, men veksten har vært markant høyere i Norge. I tillegg har omsetningen av både innspilt

11 Dette gjelder også for den danske musikkbransjen. I den danske statistikken inngår det imidlertid ytterligere inntektskilder enn hva den norske og den svenske statistikken tar med. Omsetningen innenfor de ovennevnte områdene kan derfor ikke direkte sammenlignes med de danske tallene.

Figur 6.4. Omsetning per innbygger for delelementer Norge og Sverige, NOK.

Kilde: «Musikkbransjen i siffror 2013», samt egne beregninger.

Note: Omsetningen inneholder omsetning fra både innland og utland.

musikk og rettigheter i Norge økt med noe høyere prosentandel enn i Sverige i samme periode.

Figur 6.4 viser omsetningen per innbygger for de forskjellige områdene.

Figur 6.4 viser de samme tendenser som de foregående figurer. Sverige har en større omsetning per innbygger når det gjelder rettighetsinntekter, men har en mindre omsetning per innbygger sammenlignet med Norge når det gjelder innspilt musikk. Dersom vi ser på omsetning per innbygger, ser vi at konsertomsetningen er litt større i Norge (NOK 381 per innbygger) enn i Sverige (NOK 355 per innbygger). Det samme gjelder også for den samlede omsetningen i musikkbransjen.

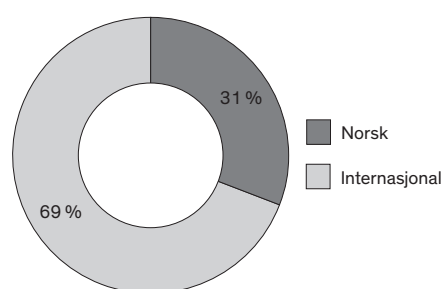
Norskandel

Hvor stor andel av musikken som selges i Norge, som er (og regnes som) «norsk», diskuteres stadig. I dag finnes det ikke en entydig beskrivelse av, eller enighet om, hva som anses som «norsk» musikk – om det kun omfatter norske opphavsmenn eller komponister, fremført av norske artister og utøvere, eller norske utgivere (eller kombinasjoner av disse). Ut ifra slike betraktninger definerer også musikkbransjen selv «norsk musikk» ulikt. Statistikkene er også tilrettelagt på ulike måter, slik at datagrunnlaget for hva som er «norsk», i tillegg varierer mellom aktørene i bransjen. Andelen tar også utgangspunkt i ulike mål: som andel av den totale omsetningen (for innspilt musikk) og andelen av den totale spilletiden (for radio og konsertfeltet). Ulike definisjoner og ulikt datagrunnlag gjør at andelen som beskrives, vil variere, og andelen vil heller ikke være direkte sammenlignbare. Som det vil fremkomme nedenfor, varierer «norskandelen» mye, avhengig av hvilken definisjon som legges til grunn, og hvilket markedssegment man ser på.

I det følgende presenterer vi foreliggende og tilgjengelig statistikk som beskriver «norskandel» innen innspilt musikk, radio og konsertvirksomhet, eller hvor stor andel av musikken som selges eller spilles, som er regnet som «norsk». Det er viktig å bemerke at disse andelenes er basert på ulike definisjoner. Hva som er regnet som «norsk», beskriver vi i tilknytning til de ulike andelenes.

7.1 Norskandel innspilt musikk

For innspilt musikk var norskandelen 31 prosent i 2013. Innspilt musikk gjelder her salg av innspilt musikk i Norge, og andelen er basert på verdi.

Figur 7.1. Norskandel for salg av innspilt musikk 2013 (andel av omsetningen for innspillinger utgitt av norsk plateselskap).

Kilde: IFPI

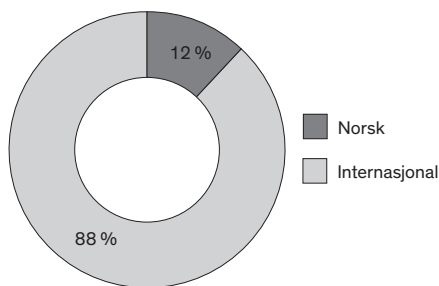
Med «norsk» menes i denne sammenheng innspillinger utgitt av norsk plateselskap.¹²

Regner man derimot norskandelen etter opphavsmann, som komponist, tekstforfatter eller musikkforlag, er norskandelen for strømming noe lavere. Av musikken norske brukere hørte på strømmingstjenestene Spotify, WiMP og Beat.no i 2013, var 12,2 prosent norsk, i denne betydningen av ordet.¹³ Videre hørte brukere av WiMP (26 prosent) på mer «norsk» musikk enn brukere av Spotify (10 prosent).¹⁴

12 Med norsk plateselskap menes foretak registrert i Norge. Det er IFPI som har levert data her. Andelen «norsk» representerer derfor de selskapene som har rapportert til IFPI. IFPI har nylig publisert tall for norskandelen for innspilt musikk i 2014, med noen endringer i datagrunnlaget. Andelen beregnet for 2014 (21 prosent) anses å være mer nøyaktig, men ikke mulig å gjenskape for 2013 (som er tallgrunnlaget i denne rapporten.)

13 Tono (2014) – <http://www.tono.no/tono-nytt/nordmenn-streamer-stadig-mer-norsk-musikk/>

14 <http://www.aftenposten.no/kultur/TONO---Skuffende-fa-streamer-norsk-musikk-pa-Spotify-og-Wimp-7486444.html>

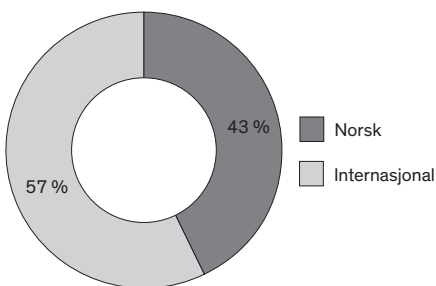
Figur 7.2. Norskandel for strømming av musikk 2013 (andelen av musikk med norsk opphavsperson).

Kilde: Tono

7.2 Norskandel på norsk radio

43 prosent av låtene som ble spilt på radio i Norge i 2013, var «norske». Med «norsk» menes da innspillinger utgitt av plateselskap registrert i Norge. Til sammen ble det avspilt 27 512 timer 56 minutter og 57 sekunder «norsk» musikk på norsk radio i 2013. Figur 7.3 viser prosentandel spilletid på norsk radio i 2013.

Av den internasjonale andelen var 26 prosent av låtene spilt på norsk radio innspillinger gitt ut på nordamerikansk plateselskap og 18 prosent utgitt på plateselskap i Storbritannia.

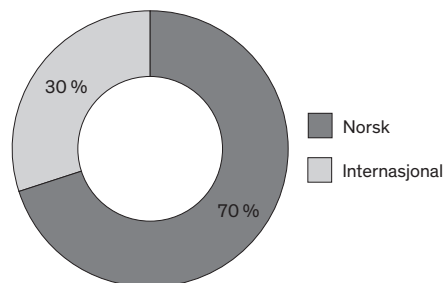
Figur 7.3. Norskandel for radioavspilling, prosentandel spilletid 2013 for låter utgitt av norskregistrerte plateselskap.

Kilde: Gramo

7.3 Norskandel innenfor konsertfeltet

Å beskrive «norskandel» i konsertmarkedet, kan gjøres med flere ulike tilnæringer og definisjoner av «norsk». Videre finnes det per i dag ingen statistikk som på en god måte beskriver «norskandel» innenfor konsertfeltet. I det følgende beskrives norskandelen innenfor konsertvirksomhet i Norge, med de data som er tilgjengelig. Med «norsk» menes i denne sammenheng verk som fremføres og som er laget av medlemmer av en opphavsorganisasjon i Norge. Norskandelen er hvor stor del av repertoaret som «norsk» i denne betydningen utgjør. Andelen er målt i antall spilte minutter. I 2013 inneholdt 70 prosent av konsertfremføringene i Norge verk av opphavspersoner tilknyttet en opphavsorganisasjon i Norge.

Norskandelen for konsertmarkedet er basert på beregninger gjort med utgangspunkt i innrapporteringer av repertoarer til TONO. Det er noe usikkerhet knyttet til tallet, ettersom ikke alle konserter blir rapportert med fullstendig repertoar og program. Det er blant annet mulig å anta at det er noe manglende rapporteringer fra utenlandske aktører, samt de større avtalene. Det er derfor rimelig å anta at «norskandelen» i denne sammenhengen er noe lavere.

Figur 7.4. Andelen fremførte verk som er laget av norske komponister og tekstforfattere. Ved konserter arrangert i Norge i 2013.

Kilde: Tono

English summary

Rambøll's objective has been to estimate the accumulated revenues of the music industry in 2013, and to present the development of these revenues since 2012. The Norwegian music industry is defined as encompassing the central actors that profit from creating, practising, producing or distributing music in Norway.

The estimation of accumulated revenues is based on gathering turnover statistics from three main categories: copyright revenues, sales revenues (both physical and digital) and performance revenues. Each type of revenue also has potential export revenues.

Our analyses show that the total revenues of the Norwegian music industry amounted to MNOK 3 701 in 2013. This corresponds to an 18 percent increase since 2012, when the accumulated revenues were estimated at MNOK 3 125. The total revenues include income from sales of recorded music, concert activities (ticket sales), compensation and copyright income.

Figure 8.1 presents an overview of the accumulated revenues of the Norwegian music industry

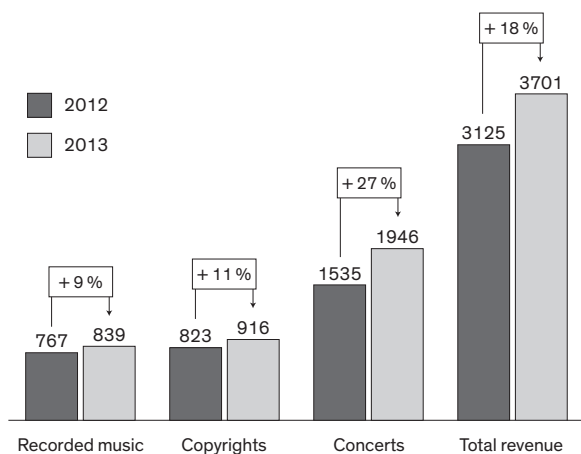

Figure 8.1. Overview of the music industry's total revenues 2012–2013, MNOK.

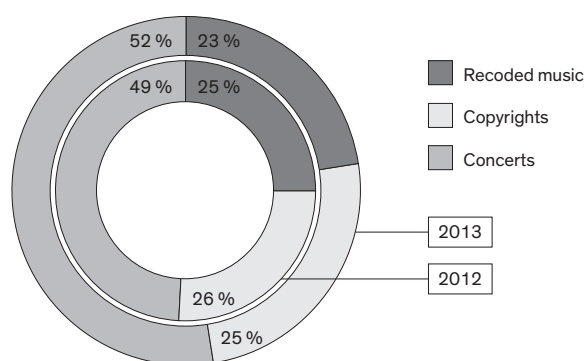

Figure 8.2. Overview of the music industry's total revenues differentiated by market, 2012–2013.

try in 2012 and 2013, as we measure them. In addition, the figure illustrates the distribution of total revenues based on recorded music, compensation and copyright income and income from concert activities. All numbers are in Norwegian Kroner.

Figure 8.2 shows the shares of the total revenues based on income from recorded music, concert activities, and compensation and copyright income.

Figure 8.3 shows the relationship between exports and income in the Norwegian market in 2012 and 2013. Exports have increased concurrently with the other revenue growth in the business, and comprise the same share in 2013 as in 2012.

Exports that are presented in this report represent only a core of the business and do not encompass all export revenues of the Norwegian music industry. Among other things, the figures do not account for individual contracts that composers, artists and producers have signed with foreign companies. Only income that can be traced directly back to Norwegian participants is included in the statistics. For example, it is

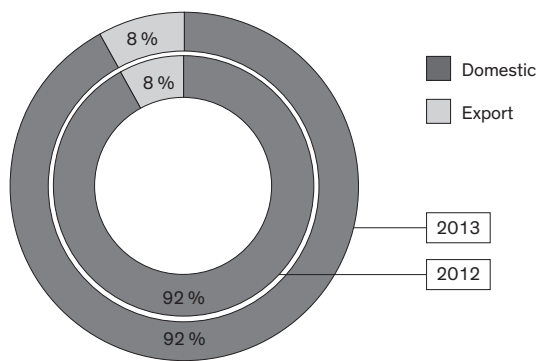

Figure 8.3. Percentage distribution of total turnover, domestic and export markets, 2012–2013.

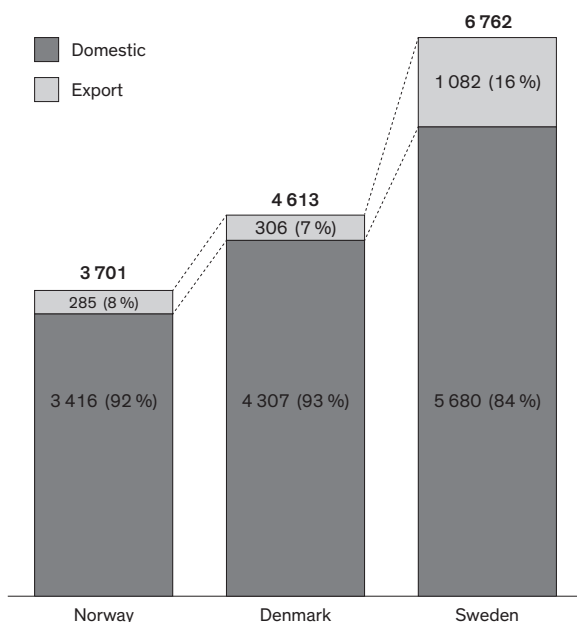

Figure 8.4. Comparison of total revenues of the music industry in Scandinavian countries 2013, MNOK.

the artists’ and musicians’ fees tied to concerts abroad that are presented as concert-related exports in this analysis.

Compared to our neighboring countries, exports comprise approximately the same share of revenues in Norway as in Denmark, while Sweden stands out with the largest share of export revenues. Figure 8.4 illustrates this.

The accumulated revenues in Norway were approximately MNOK 900 lower than in Denmark and approximately MNOK 1000 lower than in Sweden. When we examine the total revenue per capita, however, the revenues of the Norwegian music industry are at nearly the same level as in our neighbouring countries: In 2013 the total revenues of the Norwegian music industry corresponded to NOK 725 per capita, while the turnover per capita in Denmark and Sweden, respectively, was NOK 819 and NOK 701 in 2013.

The share of music sold or consumed in Norway that is considered “Norwegian” is continuously debated. As of today, there is no unequivocal description of, or consensus on, what is defined as “Norwegian” music. The chapter on Norwegian market shares at the end of the report (chapter 7) describes how these shares differ based on the definition of “Norwegian” that is applied.

Litteratur

- Kruse. 2011. *Musikkforlaget – fra copyright til cash*. Oslo
- Meyhoff, Karsten W., Christin W. Krohn og Jon Martin Sjøvold. 2014. *Musikk i tall 2012*. Oslo. Norsk kulturråd
- Musiksverige. 2014. Musikbranschen i siffror – Statistik för 2012. Stockholm
- Musiksverige. 2014. Musikbranschen i siffror – Statistik för 2013. Stockholm
- Rambøll. 2010. Analyse af pengestrømme og ressourcer i dansk musikliv. København
- Rambøll. 2014. Præsentasjon af Dansk musikstatistikk 2013. København
- Tillväxtverket. 2011. Musikbranschen i siffror – Statistik för 2010. Rapport 0118. Stockholm
- Tillväxtverket. 2012. Musikbranschen i siffror – Statistik för 2011. Rapport 0143 Rev A. Stockholm
- Tillväxtverket. 2013. Musikbranschen i siffror – Metodutveckling. Stockholm
- Portnoff. 2015. Hur kan erfarenheter från mätningar av musikbranschintäkter i Norge och Sverige bidra till kulturstatistikutvecklingen? (Unpubl.) Norsk kulturråd